

Rad naše nove oblasne samouprave.

Od oblasne skupštine u Splitu nijesmo zapravo ni očekivali, da će moći da razvije kakav koristan rad. Zato je trebalo u prvom redu, da stranka, koja je okupila u svojim redovima većinu naroda, pošalje u oblasnu skupštinu što je moguće veći broj sposobnih ljudi. Ako ikad, to je trebalo pri ovom prvom izboru, kad se imalo da započme sa svim novim radom, za koji nije ništa bilo pripravljeno, niti je što prije opstojalo, te bi moglo da olakoti nastavak bilo i najčešćih djelatnosti samouprave.

Pomanjkanje dovoljnoga broja sposobnih, stručno spremnih ljudi vidjelo je i vodstvo najjače stranke, pa je zaključilo, da kooptira u oblasni odbor druga sposobna lica izvan kruga izabranih zastupnika. Vodstvo je pri određivanju kandidata za oblasne izbore izdalo sebi i stranci veoma lošu svjedodžbu o savjesnosti, ozbiljnosti i shvaćanju samoupravnih zadataka, pošto je bilo svijetlo, da izabranici nijesu u punoj mjeri dorasli za vođenje poslova u svim granama uprave.

Mi se ovdje ne ćemo natezati u raspravljanju pitanja, da li je po zakonu pripustivo „kooptiranje“ neizabranih lica u oblasni odbor, koji je što se tiče rada najglavniji organ samouprave. Neka se o tome pravnicu natežu. Mi ovdje samo ističemo, da je po našem uvjerenju sa pravnoga gledišta uprav apsurdno lumaćenje, da se mogu kooptirati neizabrana lica u oblasni odbor. Tako kooptirana lica bila bi nešto srednjega između izabranoga zastupnika i oblasnoga činovnika; ne bi bila politički odgovorna narodu, jer ih nije izabrao; ne bi bila odgovorna ni samoupravnoj disciplinatorskoj vlasti, jer nijesu činovnici. Članovi oblasne skupštine nijesu nikakvi birani biraci, jer im zakon ne daje pravo, da upotpune oblasnu skupštinu novim članovima.

Ne ova pravna strana pitanja nije najvažnija. Kooptiranje neizabranih lica u oblasni odbor nije sa stvarnoga gledišta oportuno i može da bude štetno. Kooptirani članovi odbora ne mogu imati onu slobodu nastupa, što je može i mora da ima izabrani zastupnik. Kolikogod oni bili sposobni i stručno spremni, i pak nemaju potrebnu slobodu inicijative, potrebnu odlučnost zagovora i obrane svoga stvarnog stanovišta, svoga mišljenja, svojih osnova. Prekarnost funkcie i potpuna ovisnost od jedne političke skupine stavlja ih moralno i stvarno u nezgodan, nezavidan položaj, koji je daleko slabiji od položaja oblasnih činovnika, jer ove zaštićuje ipak slobodni ugovor ili pragmatika i disciplinski sud od eventualne samovolje političkih skupina oblasne skupštine. Dosta je, da činovnik savjesno i pošteno ispunjava sve svoje dužnosti, pa je on u svom položaju siguran i može da mirno razvija svoju djelatnost. Naprotiv kooptirani član odbora može da bude maknut sa svog položaja u svako doba bez ikakvog opravdanog razloga, pa nije nikada stalan da će imati vremena za izvedenje

bilo koje korisne osnove. To može da bude od velike štete za razvitak i uspjeh samoupravnoga rada.

Gore smo istakli, da stranka, koja je na izborima dobila povjerenje većine, nije se pobrinula, da pošalje u oblasnu skupštinu dovoljan broj sposobnih ljudi za izvršenje svih samoupravnih zadataka, pak da stoga naša oblasna samouprava nije mogla niti će u buduću moći da uspješno djeluje, tim manje, što je većina isključila saradnju sposobnih ljudi drugih stranaka u oblasnom odboru. Obzirom na demagogiju, koja je danas našalost suvereno mjerodavna kod opredjeljivanja veći e izbornika, ne bismo htjeli, da nas tko krivo shvati, kao da bismo htjeli isključiti seljački element iz samouprave. To nam nije ni na kra-

ju pameti. Seljački stalež mora da bude zastupan, jer je to u općem interesu, a ne samo u interesu jednog staleža. No i svaki seljak uvida, da za upravu nije dosta samo znanje i poznavanje svega, što zasijeca u poljoprivredu. Treba i ljudi sposobnih za sve druge struke: finansijsku, upravno-administrativnu, tehničku, trgovačku, prosvjetnu itd. Taj nedostatak je priznala i oblasna većina, kad je kooptiranjem uvela u oblasni odbor ljude sa strane, sposobne za druge struke, o čemu smo prije govorili i načelno isključili nepripustivost surugata. Stranka, koja želi i hoće, da vlada, treba da se pobrine za izbor primjerenoga broja ljudi sposobnih i za druge struke. Krivo je vodstvo stranke većine, što to nije učinjeno. Posljedica toga je potpuni nerad, na koji je naša oblasna samouprava nemilo osuđena.

„Narodno Djelo“ zagovara diktaturu.

U Zagrebu izlazi još od lanjske godine jedan sedmični list pod naslovom *Narodno Djelo*. Taj list ima da širi ideje poznate organizacije Narodna Odbrana, kojoj stoji na čelu aktivni vojvoda naše vojske Stepa Stepanović (I). Već više puta mogli smo u tom listu čitati ocite napadaje na sistem parlamentarne odgovornosti. U početku mogli smo tek misliti, da ide za neke vrste neraspoloženja. No napadaji na sistem parlamentarni, koji predstavlja, makar koliko bio izrabljivan — najveću demokratsku garantiju narodu, u zadnje su vrijeme preuzeli maha, tako da je takva pisanija postala kronična bolest prve stranice *Narodnog Djela*.

U broju toga lista od 27. februara možete čitati, da je narodno predsjedni tvo — to ide Skupštinu — „neprijatelj naroda“. Neki nar. poslanici su „jači lopovi“. U uvodniku neka pametna glava kaže, da bi trebalo „vesti apsolutizam“. Ideo dalje. U drugom članku se zahtijeva, „da dođe diktatura“. Tu možete čitati i ovakve nečuvane skandalozne reke: „Nije moguće, da će naša vojska (I), bez koje još ništa nismo dobili i koja je poznata kao jedna od najboljih vojska na svijetu, to i dalje trpjeti“.

Ta zar, po Bogu braćo, to nije otvoreno pozivanje naroda na bunu, pozivanje vojske, da silom mijenja državni ustav! Ono, što piše *Narodno Djelo*, sadržava zločin protiv državnoga poretka, Zagrebački dr-

zavni odvjetnik mora da vodi računa o takvom pisanju, a državna vlada mora da diskutira o slavnog Narodnoj Odbrani, kojoj na čelu stoji vojvoda Stepa Stepanović.

Skandal je, da takva šta piše jedan list. Možemo diskutirati o tome, da nije kod nas sve baš najbolje. No recite, tko će mjesto parlamenta da dođe?! Možda par generala! Možda koji demagog! Može to biti i kakva krvopija i kakvi rafinirani lopov! Pa da slučajno dođe i jedan pametan čovjek, sutra će moći da dođe i kakvi nekvalificirani terorist.

Narodno Djelo mora znati, da njegovi pozivi i njegove želje ne će apsolutno upaliti. Čim bude pokušao koji gospodin od Narodne Odbrane da realizira tu pisaniju, dobit će dostojan odgovor. Bude li pak proklamovano nasilje i sistem gole sile, morat će se uzeti debela melta i jednostavno pomesti takve hušak-če protiv postojećih državnih zakona.

U istom broju toga lista čitamo i prosti napadaj nekoga S-a na književnika Miroslava Krležu zbog toga, što su Česi simpatično primili prijevod njegove novele „Tri domobrana“, S. naziva Krležu boljševikom. Čudnovata je ta praksa nekih nosioca takve balkanske kulture. Držimo, da su galame *Narodnog Djela* uopće bezvrijedne, a kako postaju čitav sistem, morat će se s njima temeljito obračunati. Bit će o tome još govora.

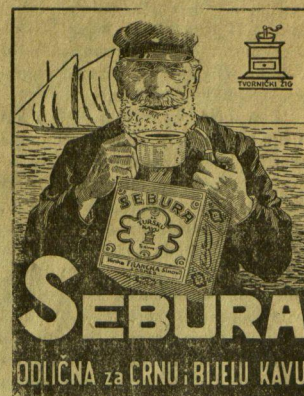
Ab-agro

Talijanske vojne priprave.

Engleski list „Referrée“ donosi senzacionalni članak o talijanskim vojnim pripremama. Italija koncentriira ogromne vojničke mase u potpunog ratnoj opremi. Po arsenalima grozničavom brzinom grade se ratni brodovi najnovijega modela. Muničijsko skladište u Rima, koje je već 9 godina bilo zatvoreno, ponovno je počelo da radi. Isto tako rade punom snagom tvornice municije. Državna tvornica sukna u Pratu dobila je ogromne narudžbe. Velike

tvornice u Ansaldo i Ivi te u Liguriji rade dan i noć. Kod tvrtke Breda u Milanu naručeni su tankovi i mitraljeze. Oficiri i tehničke čete pozivlju se na vojne vježbe. Armada se reorganizira. U jednu riječ: Italija priprema novi rat. „Referrée“ piše, da Italija sanja o Malti i Tunisu, o Dalmaciji i francuskom primorju te poziva Francusku i Veliku Britaniju, da zapriječe paklene talijanske osnove.

S talijanskom vanjskom politikom

bavi se također „Manchester Guardian“ te posvećuje čitav uvodnik talijanskoj politici na Balkanu, koja ide u prvom redu za tim, da se izolira Jugoslavija.

„Sunday Express“ raspravlja o pitanju, zašto Italija nije pristala na Coolidgeov prijedlog o konferenciji za ograničenje oružanja na moru, te piše: „G. Mussolini želi, da bude prijatan Washingtonu, kao što želi, da saraduje s britanskim politikom, ali ga je nedavno talijansko pomorsko obavijestajno odjeljenje izvjestilo, da francusko-jugoslavenski ugovor o savezu sadrži tajnu klauzulu, koja predviđa brzi razvitak jugoslavenske pomorice na francuskim planovima i računa na tjesnu saradnju između dviju flota a slučaju sukoba jedne ili druge države sa Italijom. Francusko ministarstvo pomorice toliko je zainteresovano jugoslavenskim pomorskim programom, da je, pošto francuska brodogradilišta nijesu u mogućnosti da grade brodove, dozvolilo Jugoslaviji, da naruči tri podmornice kod britanskih firmi. Jugoslavenska misija već se sada nalazi u Engleskoj u ovom poslu. Admiral Axton, šef talijanskoga pomorskog štaba, upozorio je g. Mussolinija, da će, kad ovaj program bude jednoga dana izveden pomorski strateški položaj Italije biti daleko gori negoli onda, kad se nije trebala bojati istovremenoga napadaja sa objiju strana na svoju dugačku obalu. Sa francusko-jugoslavenskim savezom Italija će biti izložena napadaju na obim obalama u slučaju rata. Dalmatinski otoci predstavljaju odličnu bazu za francusko-jugoslavensku podmornicu.“

Da li je ovo ozbiljno spremanje Italije za rat ili je samo smišljeno udešeno, da pomogne svoju diplomatsku akciju te dođe do novih malih uspjeha, to treba da dobro istraži naša vlada i njezina diplomacija. U svakom slučaju sama stvar zaslužuje ozbiljnu pažnju, da nas dogadaj ne bi našli nepripravnima. I to tim više, što iza današnje vanjske politike Italije stoji našalost i — Velika Britanija. Gornje pisanje engleskih novina ipak je dokazom, da se barem dio engleske javnosti orijentira u protivitalijanskom smislu. Tako bi se morala da orijentira i službena engleska politika, jer baš Velika Britanija ima najmanje računa, da pomaže izazivačke planove Mussolinija.

† Msgr Vicko kanonik Skarpa

Građanstvo Šibenika u velikom i odličnom broju dopratilo je u nedjelju 27. veljače k vječnom počivalištu te je iskazalo zadnju dužnu počast Msgru Vicku kan. Skarpi, uzornom svećeniku, prokušanom rodoljubi, čovjeku neobičnoga karaktera i moralnih vrednota.

Ona duga povorka, koja je u nedjelju pratila trtve ostanke kanonika Skarpe, bila je zastalno prožeta istinski osjećajem, da nastaje u Šibeniku jedne markantne ličnosti, koja je za dugi niz godina imala vidnu ulogu među šibenskim klerom, a bila poznata i širom naše domovine radi patriotizma i aktivnosti u svim borbama, koje je vodio naš narod za svoja prava i slobodu.

Monsignor Skarpa bio je uistinu odličnjak, koji je stazu svoga dugog i kreposnog života zabilježio svijetlim tačkama, koje se ne će nikad ugasti, već će vječito pričati o jednom katoličkom svećeniku, o crkvenom prelatu, koji je znao uvijek dosljedno u lijepom suglasju spajati ljubav i djetinjsku predanost katoličkoj Crkvi sa odanošću prema svome narodu.

Pred nama stoji još živa njegova neobična pojava. Tko ga je samo vidio, već ga nije mogao da zaboravi. Tko mu se, ma i za kratko vrijeme, približio, zapamtio je neizbrisivu njegovu karakteristiku.

Onaj njegovi visoki i uspravni stas, kao neki Katon, koji se nije prignuo ni pod bremenom mnogih godina života, bijaše pravi odraz onoga nepokoleblivog duha, koji je u njemu vladao. Duh — uspravan, koji se nije znao prignuti! Duh — bez popuštanja! U svijetlu vjernih vjerskih i narodnih ideja koracao je uvijek uspravno, a da nije skretao ni na lijevo ni na desno. Svećenik i rodoljub bez kompromisa. Karakter uporan u dobru, u istini. Volio je, da ga se smatra i tvrdoglavim, ali, kad je njegov duh uočio pravi put, korektno načelo, nije dopuštao transakcije. Frangar, non flectar . . . !

Tko je promatrao njegovo lice, s onim markantnim potezima, ozbiljno, pogled oštar, katkad i mrk, možda ga, ako ga nije poznavao, sudio, da u njemu dominira samo oštrina, strogost i nepristupačnost. No to bi-

jaše vjeran odraz one duševne jakosti, koja svako pitanje gleda svjesno, zrelo i ozbiljno. Bijaše to tumač one zaista strogosti i nepopuštanja u prvom redu prema sebi, u vršenju svojih svećeničkih dužnosti, u kreposnom i uzornom svećeničkom životu.

Agilan i poletan, kad je u prvim godinama svećeničkoga života obavljao dušobrižničku službu u Zlarinu, Šepurinama i Tribunju. Savjestan i tačan u dvadeset i šest godišnjem radu kao župnik u Zatonu. Do skrupuloznosti revan kao župnik Doca i kao residencijalni kanonik šibenskoga kaptola.

Neobično jak, kad je kao kapitulski vikar za vrijeme talijanske okupacije upravljao šibenskom biskupijom. Stradao je u obrani prava Crkve kao odani sin sv. Stolice. Ponosan, da tim dava izgled svećenstvu i inteligenciji, do kojih se konsekvencija moraju braniti vjerska i narodna načela.

Mi smo se svećenici ponosili svojim Nestorom. U njemu smo gledali istinski pobožnoga svećenika, koji je uvijek bio na ugled šibenskoj biskupiji. Upirali smo prstom kao na svoga suradnika, koji nije nikad stario, već uvijek mlad, svež shvaćao duh vremena sadašnje pokrete i potrebe te se znao kao mladić zanijeti i podupirati sve, što je bilo vjersko i nacionalno. Pa i sada, kad njega više nema među nama, uvijek ćemo s ponosom i zadovoljstvom upirati pogled na svijetle tačke u njegovom životu. Iznijet ćemo njega kao primjer svećenika, čijem će se duhu i najveći protivnik katoličkoga svećenstva i Crkve morati uvijek klanjati.

Želio sam da ga pozdravim, poklonim mu se i od srca mu zaželim vječni mir. Posjetio sam ga u njegovom stanu. Našao sam ga ukočenoga, gdje leži odjeven u misničkom rahu. Zadovoljan sam, što sam ga vidio. Na njegovom licu zamjetio sam simptomatični posmijeh. Zatvorio je svoje oči s nekim posmijehom zadovoljstva. Posmijeh je to onoga, koji je veseo, pun vjere u vječnu nagradu, pošao s ovoga svijeta. Shvatio sam onaj zadnji posmijeh na njegovim usnama. Htio je kazati, da je

dostojno i savjesno dokrajčio svoj zemni put, utri krupnim tragovima rada čestitosti, pobožnosti, plemenitosti i ljubavi prema katoličkoj Crkvi i svome narodu.

Stovalac

Msgr Vicko kan. Skarpa rodio se 26. aprila 1847 u Starigradu (na Hvaru), gdje je polazio osnovnu školu i kasnije privatno učio niže razrede gimnazije pod vodstvom žup. pomoćnika don Kuzme Skarpe i advokata dra Ivana Botteri. Zatim ide u Split, gdje s dobrim uspjehom polaže ispit za V. razred gimnazije. Bogoslovije je svršio u Zadru. Kao mladomisnik nastupio je službu žup. pomoćnika u Zlarinu (od 22. IV. 1871 do 5. VI. 1872.) Za kratko vrijeme bio je zamjenikom župnika u Marini. Od 19. VI. do 23. VII. 1872., pak opet od 1. VII. 1874. do 4. XII. 1880, bio je upraviteljem župe u Tribunju. Od 24. VII. 1872 do 26. VI. 1874. bio je dušobrižnikom u Prvic-Šepurinama te ujedno od 22. XII. 1873. do 31. VIII. 1874. ekskursorom župe Kaprije. Od 5. XII. 1880. do 21. VI. 1906. za čitavih 26 godina bio je župnikom u Zatonu. Od 22. VI. 1906. do 25. IV. 1913. bio je župnikom u šibenskom Doccu. 1907. bio je imenovan začasnim kanonikom, a 26. IV. 1913. stalnim kanonikom Stolne Bazilike sv. Jakova. Od 26. VI. 1919. do 2. IV. 1922. za teško doba talijanske okupacije kao kapitularni vikar upravljao je šibenskom biskupijom.

Ukazom Njegov. Vel. Kralja Aleksandra od 28. XII. 1922. bio je odlikovan ordenom sv. Save III. stepena, a 1. V. 1923. Njegova Svetost Papa Pio XI. imenovao ga je svojim tajnim komornikom. Obnašao je još razne službe i časti. Bio je najprije savjetnikom diecezanskog suda, pak ispitateljem i sucem prosinodalnim, članom crkvenarstva Stolne Bazilike sv. Jakova te članom odbora za upravu i odgoj svećeničkih kandidata, a, kad se otvorilo novo sjemenište, odaslanikom za upravu dobara sjemeništa. 1908. imenovan je članom Povjereništva Javne Dobrotvornosti, a sve do smrti bio je predsjednikom „Uboškog Doma“ u Šibeniku i članom Konferencije sv. Vinka Paulskoga. Bio je predsjednikom Svećeničke Zajednice te među osnivačima Hrvatske Citaulnice. Bavio se mnogo knjigom. Sakupio je i izdao zbirku hrv. nar. poslovnica. Uvijek se isticao kao odlučni zagovornik glagolice i crkvenog ujedinjenja. Baš zato je i bio višegodišnjim povjerenikom „Apostolata sv. Ćirila i Metoda“.

ORLOVSKI VJESNIK.

„Orlovske straže“ izišao je broj 3. ovih dana. List donosi članke: Dr I. Protuljac: „Tri teške zablude“; Belgijska kat. omladina; Nakon tri godine; J. Rebellić: „Orlovski znak“; Dr Ćepulić: „Orao u povjesti“; O. Briksy: „Glazba iz daljine“. Uz to list donosi obilnu rubriku vijesti iz orlovske organizacije, prikaza društvenoga rada, raznih vijesti, te mnogo krasnih slika. Kako Orlovstvo reprezentira danas najluđu granu Kat. Akcije, to preporučamo svim katolicima, da se na list pretplate, kako bi mogli biti upućeni u sva pitanja

savremenog organizovanog katoličkog života. — „Orlovska Straža“ stoji godišnje Din. 24, a naručuje se kod Uprave „Orlovske Straže“ Zagreb, Pejačevićev trg 15.

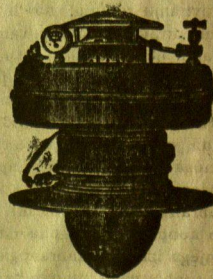
Naraštajski ispiti. U nastojanju, da se odgoj organizaciji što savršenije provede, provodi se reorganizacija orlovske naraštaja u savremenom duhu. HOS. je izdao posebni priručnik, koji prikazuje ustrojstvo i rad naraštaja, a podjedno se provode u život naraštajski ispiti. Za prvi naraštajski ispit izdana je posebna brošura. Objektno naručuje se kod Hrvatskog Orlovske Saveza, a cijena im je na obadrije Din. 14.

Priloge za sletove. Ove godine bđžat će se mnogo većih i matijih sletova po svim krajevima. Društva, koja bi željela, da se kod njih priredi veća priredba, neka bezodvlačno prijave svoju želju Savezu.

Razni vijesti.

Natječaj za izradbu „Povijesti katoličke Crkve“. Anketa hrv. katol. kateh. društva, koja se prema zaključku prošlogodišnjih bisk. konferencija održala u Zagrebu 28. i 29. XII. 1926., radi preradbe srednjoškolskih vjeronučnih udžbenika i katekizma za osnovne škole prema novodobroj naučnoj osnovi, zaključila je jednoglasno, da se za izradbu „Povijesti katoličke Crkve za VIII. razred“ raspiše natječaj. Ovaj natječaj raspisan je odlukom Presjedništva biskupskih konferencija u Zagrebu 31. siječnja 1927. br. 7/Pr. time, da se pisac do 1. aprila 1927. prijavi Predsjedništvu hrv. katol. kateh. društva u Zagrebu (Dr I. O. berški, Zagreb, Trenkova ul. 1).

POLAR

specijalne ribarske

svijetiljke

od 2000 — 3000 svijeća

jednostavno rukovanje, neznačajna potrošnja petroleja.

Vlastita radiona za popravak. Najjeftinije nabavno vrelo „PETROPLIN“, ZAGREB, DRAŠKOVIĆEVA 58. Najveće skladište u S.H.S. 35 modela svijetiljaka.

Uspomene na

† kan. Vicka Skarpu.

Okupacija Šibenika sa strane Talijana počela je prvih dana novembra 1918. Kad je komandant prvoga ratnog broda pristao uz obalu, skinuo je vojničku kapu i viknuo prve riječi: „Evviva Jugoslavia!“ No iza toga slijedila je pomalo smrt svih naših ustanova i društava te progovstva svih svijesnih rodoljuba. Okupatori su uzeli osobito svećenstvo na nišan. O tome neću napose govoriti, nego ću iznijeti pri uspomenu na kapitul. vikara Vicku Skarpu, koji je u ovo teško doba bio na čelu biskupije, a ja njegovim tajnikom. Tako sam imao prigode proživjeti njegovu borbu za čast Crkve i našega naroda.

Skarpa je zauzeo upravu biskupije 26. VI. 1919. (na temelju kan. 432. § 2), eda ne bi ne znam tko izvana došao s njom upravljati. Odmah je pri nastupu obodrio svećenstvo okružnicom „Gore srca!“ Domala je započela borba proti pre-

sizanju vojnoga kapelana u Kijeva, gdje su Talijani (famosni riži!) našli nešto domaćih izroda, gradili ratne spomenike i govorili, da će prije Dinara i Promina u more negoli oni preko njega. Tu je vojni kapelan, bez crkvene dozvole, stao vršiti župsku službu. Svaki naš svećenik, koji je tamo bio poslan, bio je protjeran. Skarpa priopći vojnom kapelanu: „Nijesam Vam dao nitiću Vam ikada dati jurisdikciju. Ostavite župsku službu, pa će to biti milo Bogu i narodu“. Na to je vojni kavalir R. dozvao Skarpu u Zadar tražeći potvrdu za kapelana u Kijevu, te stavljajući mu u vid visoku platu u lirama. . . . Poznato je, da ni kurija ni ikoli naš svećenik nije nikad primao platu od okupator. vlasti. Na koncu je vojni kapelan ipak selio iz Kijeva.

I drugi vojni kapelani htjeli su vršiti župsku službu, osobito u Šibeniku među civilistima. Neki su se turali u škole. Tako je kapelan prof. D. F. S. bez potrebite crkvene misije preuzeo nauk vjere na real. gimna-

ziji, a da nije ni riječ naški znao. Kad je bio upozoren u kuriji, da je to proti kan. 1481. § 3., on je indiferentno izjavio, da mu je službu dao Comando militare maritimo di Sebenico, a da vojnici sve mogu. Kad se i dalje nije obazirao na zabranu pok. Skarpe, poslao mu je dekret, koji je počimao: „È tempo di finir!“

Pošto su naši profesori bili protjerani s gimnazije, sakupljali su mladeže u biskup. palači, da ju poučavaju, ali eto koncem lipnja 1920. dolazi naredba, da se palača zatvori „ne puštajući je na porabu osoba, koje na nju nemaju pravo“. Inače se prijetilo „strožim mjerama“. Malo zatim okupirao je palaču ženijski (tehnički) odio vojske, koji je dakako tu sad izrađivao vojne karte: „Sistemazione defensiva della Dalmazia“ itd.

Prvih decembra 1918. Talijani su uspostavili Leginu školu. No domalo (proti jasnim odredbama kanona 1481. i civil. zakona 7. V. 1874. i 23.

IV. 1850.) počeo je poučavati nauk vjere talij. vojni kapelan. Kad ga je crkvena vlast zapitala, odakle mu potrebita misija, odgovorio je čudnim kriterijem: „Od generala V.I.“ Skarpa mu zabrani poučavanje, a stvar se drukčije uredila.

Talijani nijesu nikako htjeli oprostiti Skarpi, što je energično zabranio talij. propovijedi u katedrali. Tā u vrijeme Austrije bile su, a za talij. okupacije ne! No faktično talij. korizmene propovijedi bile su ukinute već g. 1915., kad je isti propovjednik rekao: „Non valeva la pena“ držati ih za desetak autonomaja, koji i onako znadu naški. S druge strane išlo se za tim, da se stvori u župi talij. župa i da se zavedu talij. funkcije u katedrali. Talij. propovjednici htjeli su biti emisari za politiku, kako se to razabralo po onim slučajevima, kad im je bilo dozvoljeno propovijedati. Tako je R. napao Wilsona i njegove ideje, a poznati frazer o. Semerija vrijeđao je naš narod, glorificirao la grande

IZ GRADA I OKOLICE.

Sprovod Msgra Vicka kan. Skarpe u nedjelju 27. II. t. g. bio je zbilja imponozant. Tom prigodom se moglo najbolje vidjeti, koliko je on u gradu bio obiljubljen i cijenjen. Osim brojnoga svjetovnog i redovnog svećenstva i redovnica bili su zastupani predstavnici svih vlasti, korporacija i društava te svi slojevi građanstva, koje je opet duž čitavog puta pravilo gusti špalir. Sprovod je vodio prepozit Msgr Truta. U Stolnoj Bazilici sv. Jakova dao mu je odriješene presv. biskup. Na groblju se u ime svećenstva od njega oprostio Msgr. Grgo kan. Tambača, a u ime Hrv. Pučke Stranke te znana i prijatelja g. Vlade Kulić. Obojica su u svojim govorima ocrtali sve lijepe vrline pokojnika kao uzornoga svećenika i pravoga rodoljuba. Sutradan u katedrali bile su svećane zadušnice uz pontifikalnu asistenciju presv. biskupa, koje je odsuzio prepozit Msgr. Truta, dok je odriješene dao presv. biskup. Vječni pokoj nezaboravnom pokojniku!

Čajanka „Zore“ u ponedjeljak 28. II. t. g. jako je dobro uspjela. Program je bio raznovrstan i obilan. Vučenje šaljive lutrije te razni šaljivi igrokazi i solo pjevanje izazvali su dosta smijeha. Čitavu večer vladalo je vrlo ugodno raspoloženje te su se svi osjećali kao jedna familija. Po općenitom sudu ovo je bila jedna od najposrećenijih pokladnih zabava. Među ostalim vidjeli smo na čajanci i presv. biskupa dra J. Miletu te sreakog poglavara gosp. R. Mandića sa gospodom.

Vjenčanje. Naš odlični prijatelj i sumišljenik g. prof. Dinko Foretić prošlih dana vjenčao se u rodnom mjestu Korčuli sa gđicom Ankom Depolo. Naše najdraćnije čestitke!

Koncertat vojne muzike. Predprošle nedjelje priredila je vojna muzika na Poljani vrlo lijepi koncertat. Kako čujemo, imat ćemo unaprijed prilike, da se često nauzivamo zaista divnoga sviranja vojne glazbe.

Društvo za saobraćaj putnika održalo je svoju glavnu skupštinu. Nakon odobrenja zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine saslušani su izvještaji tajnika i blagajnika. Govoreno je o poboljšanju putničkih prilika, jer će stranci, osobito radi moderno preuređenoga hotela „Krke“, moći da se ugodno u gradu zadržu.

Tako je najavljeno već nekoliko većih eskurzija iz Njemačke i Engleske. G. J. Jadronja rado je pristao, da putnički uređ bude smješten u njegovim poslovnim prostorijama na obali, a poslovanje će također on sam voditi. Za predsjednika ponovno je izabran gradonačelnik dr. M. Kožul, potpredsjednikom umir. dir. M. Ježina, tajnikom prof. B. Mrčić, blagajnikom i poslovođom g. J. Jadronja, izvjestiteljem don K. Stošić, odbornicima: gg. Marko Jakovljević, Frane Grubišić i Niko Kečkemeč.

Zahvala „Zore“, Hrv. kat. ženske prosvj. društvo „Zora“ ovim najljepše zahvaljuje svima onima, koji su doprinijeli onako lijepom i moralnom i materijalnom uspjehu njezine čajanke: brojnim posjetom i odazivom, obilnim novčanim milodarina ili šiljanjem slatkša i likera te otkupom srećaka. Svima hvala! — Odbor.

Inspektor Ministarstva narodnog zdravlja dr. S. Bulat, te gg. Dučić i Šimurina stigli su u naš grad, da pregledaju poslovanje mjesne državne bolnice.

Obrtna zadruga građevnih i njenih srodnih obrta održala je svoju glavnu godišnju skupštinu. Nakon raznih izvještaja izvršen je izbor nove uprave. Za predsjednika ponovno je izabran g. U. Novak, potpredsjednikom I. Malenica, a odbornicima: gg. I. Luketa, J. Bratić, J. Stegić, L. Battigelli, K. Čičmir, N. Ronac, P. Poljak i J. Matulović.

Drugo tromjesečje. Zadnjega februara završeno je pri mjesnim srednjim školama drugo tromjesečje. Neki učenici ce su radi slabog učenja ili lošega vladanja isključeni potpuno ili do konca godine pod uvjetom, da polože ispit iz čitavoga gradiva.

Za osamicu. Ministarstvo narodnoga zdravlja odredilo je i već doznačilo 500.000 dinara za izgradnju osamice kod državne bolnice. Predviđeno je, da se osamica podigne iznad zgrada lučnice, a kako će se izgradnjom čim prije početi, bit će dogotovljena najdalje za 4-5 mjeseci.

Kažnjenci za Maribor. 1. o. mj. transportirano je za Maribor iz mjesne tamnice 19 kažnjnika, te 4 ženskinje za Begunje u Sloveniji.

Izvoz bauksita. Prekooceanski parobrod Danrovačke Plovidbe „Dubravka“ doplovio je pred nekoliko dana iz Pole, gdje je bio na po-

pravku, i krca 6.500 tona bauksita za Hamburg. Do 10. o. mj. bit će gotov sa krcanjem i otplovit će. Kroz najkraće vrijeme dolaze još dva parobroda, koja će odvesti do 15.000 tona bauksita.

Općina je ponovno izdala naredbu, da se drva i marva smije prodavati samo na gornjem dijelu pazara kod groblja, a ne kao dosad na donjem pazaru.

S porotnih rasprava. 23. februara završena je protorna rasprava protiv Ivana Koljanina, poštanskog službenika u Unešiću, što je zloupotrebljujući svoj položaj pronevjerio ogromne sume novca, koji je stizao tamošnjim seljacima. Osuđen je na 2 godine teške poostrene tamnice i nadoknadu čitave pronevjerene sume. Branio ga je dr. M. Kožul. — 24. februara vođena je rasprava protiv 17.godišnje djevojke Frane Jelić Ivine iz Vrpolja radi čedomorstva nad svojim nezakonitim muškim djetetom, jer je hotimično propustila privezati mu kod poroda pupčanu vrpca. Porota ju je riješila od optužbe čedomorstva, a osuđena je na 4 mjeseca stroge tamnice, jer je propustila pri porodu pozvati primalju. Branio ju je dr. S. Vlašić. — 26. februara bila je rasprava protiv Špira Raić Petrova radi zločina ubijstva nad Špirom Raićem Nikolinom iz Unešića. Porota ga je osudila na 10 mjeseci tamnice za prestupak prekoračenja nažne obrane. Branio ga je dr. B. Štambuk. — Popodne je osuđena Jela ud. Močić radi čedomorstva. — 28. februara vođena je rasprava protiv Đare Miloševića, bivšega poštanskog službenika u Bribirskim Mostinama, radi zloupotrebe uredovne vlasti i pronevjerena. Bio je riješen. Branio ga je dr. H. Marin. — Tim je završeno ovo porotno zasjedanje.

Odlikovanje. Dr. Božo Kurajica, ravnatelj mjesne zemaljske lučnice, odlikovan je ordenom sv. Save trećega stepena. Svečana predaja bila je 25. pr. mj. u prisustvu inspektora Ministarstva narodnog zdravlja, ljekara i personala mjesne državne bolnice.

Poreska vlast u Šibeniku izvršila je razrez poreza najmovne kućarine, a spisak poreskih obveznika izložen je od 28. februara do 15. marta. Rok za prikazivanje priziva je od 16. do 31. marta.

Promet u luci. 27. pr. mj. motorna jedrenjača „Adalini“ odvela je za Palermo 500 m³ građevinskoga drva; 28. pr. mj. jedrenjača „S. Francesco“ ukrcala je za Molfatu 250 m³ građevinskoga drva; 4. o. mj. parobrod „Salvatrice Giuffrida“ doplovio je, da ukrcu za Napulj 1000 m³ građevinskoga drva, a motorna jedrenjača „Jela“ po 550 tona ugljena za Sušak; 5. o. mj. parobrod „Manzoni“ došao je, da ukrcu 500 tona cianamida i 250 tona celuloze za London, a parobrod „Dalmacija“ po 250 tona ugljena za Sušak.

Darovi „Uboškotoj Domu“. Da počaste uspomenu gde Vice Subotić; Mandić Rudolf, vladin savjetnik, i Čurković Blaž, kapetan, po Din 50; Vodanović Antun, sreski tajnik, Din 40; Medić Joakin, prav. vježbenik, i Strkalj-Milić Ivan, red. kancelist, po Din 30; Kukulčić Bogoslav, viši sreski povjerenik, Babec Adam, sreski šumar, Jurić Zvonimir, sreski škol. nadzornik, Juras Milan i Matijaš Josip, vladini kancelisti, Jelena Zerer i Formi Marija, zvanicače, te Čurković Leonard i Schwenner Norbert, zvanicače, po Din 20; Medić Marija, zvanicača, Mozečić Feliks, zand. narednik, Schwenner Vladimir, zvanicačnik, Jeličić Vicko, Čulina Milan, Oštrić Šime, Jusić Vico, Ban Jerko, Bobić Anta, Katavić Anta, Valotija Božo, Nikpalj Petar i Saftić Frano, nadstrazari, Anzulović Vinko, putujući učitelj, pojodj, te Nikola Skalić, Šime Lučev i Ivan Krečak podvornici, po Din 10. Da počaste uspomenu Antonietti ud., Petoello; Braća Tikulin Din 20 te Andre Bianchi, obitelj Vlade Kulića i don Marko Čorić (Zosela) po Din 10. Da počasti uspomenu Matije ud. Brainović; Josip Trija Din 10. Da počasti uspomenu Frane Rubelli; Dr. Kažimir Pasini Din 20. Da počasti uspomenu N. Montanari; Joso Tambača Din 20. Da počaste uspomenu Jose Zenića; Ana Antulov reč, Benjamin, obitelj Vlade Kulića i Stipe Šare po Din 100; Katica ud. Zenić Din 50; obitelj Ante Uegara Din 30; Joso Trija, Braća Stegić, Josip Ungaro, Šime Barbača, Braća Skarića pk. Dume, Joso Tambača i Vjekoslav Trinajstić po Din 20; Aleksandar Dupuk Din 15; Nikola Skalić Din 10. Da počaste uspomenu Dume Polića; Obitelj Vladimira Kulića Din 20 i Stjepan Marković Din 10. — Svima darovateljima Uprava najharnije zahvaljuje.

NAŠI DOPISLI.

PAG, 22. veljače 1927.

Uzurna nesreća dogodila se na moru 18. t. mj. uveče između paškoga Košljuna i otoka Vir. Iz Vira su se vraćali finansijski respicijent Gabela sa fin. kapralom Buljević i fin. stražom Berčić-em. S njima u društvu je bio i paški mesar Buljanović. I ako je more bilo tih, brod se provalo, te su nastradali Buljević, Berčić i mesar Buljanović, koji ostavlja za sobom udovicu sa šestoro siročadi. Po gradu kolaju svakovrsne pripovijetke o toj nesreći, ali sudbena komisija iz Biograda nije našla razloga, da postupa.

Gripa. Po Paga leži bolesno od gripe. Slučajevi smrti su rijetki.

Potres, kao svuda po Dalmaciji, čuo se i ovdje veoma osjetljivo i dugo je trajao.

madre Italia, triumfe militarizma, koji je spasio nespasenu braću (8% spašenih, a 92% zarobljeni)

God. 1920. tražili su domaći Talijani propovijed za korizmu i u tu svrhu se obraćali i na sv. Stolicu (koja im dakako nije dala odgovora). No Dr P. (koji se lažno prikazivao u Parizu kao „potestà di Sebenico“) javlja crkv. vlasti, da u sporazumu s vojnom komandom ima propovijedati vojni kapelan D. S. T. Na to je Skarpa upravio čuveno pismo Dr P., kojim zabranjuje propovijedi i iznosi tome razloge, naime mali broj Talijana u Šibeniku i pređašnje ukinuće. Ovo je pismo zaprepastilo Talijane, koji su u ono doba htjeli pred cijelim svijetom dokazati, da u Dalmaciji svaki kamen govori talijanski. Novine „Il corriere della Dalm.“, „Il corriere adriatico“ i „La Dalmazia“ stadoše iz svih baterija pucati na Skarpa. Donosili su članke „Per un maggior rispetto alla religione dei Dalmati“, „Candidati dell'ortodossia“ — smatrajući to pismo

„offesa per la religione di san Marco“ (!) Što ćete? „Leone di san Marco“ nije više ni u Italiji živ! Sa svih strana i na sve strane slali su se protesti proti Skarpi. Bilo je odlučeno, da ga se ukloni, a međutim dolazile su skupine Talijana pod njegov prozor i vikale: „Abbasso Skarpa! Morte a Skarpa!“ General Viora bio je ipak razuman čovjek, pa je javio Skarpi, da će vojnički kapelan vojnicima propovijedati u crkvi sv. Dominika. Skarpa je izjavio, da on nema jurisdikcije nad onom crkvom, jer pripada redovnicima, dominikancima. No sad se dogodila smiješna stvar. Domaći Talijani zabranili su svojim, da idu u sv. Dominika. I tako su sami učinili, da ni ondje ne bude talij. propovijedi.

22. IV. 1920. dođe u Kuriju tenent karabinijera. Izvadi neku cedulju i pročita: „Dužnost mi je, da Vam priopćim naredbu generalatorata u Zadru. Ova vlada nije vašu službu odobrila i ona Vas nije lišava,

pa morate odmah ostaviti ovo mjesto.“ Skarpa odgovori: „Dajte mi naredbu pismeno“. Tenent će: „Dajte mi samo odgovor, ostajete li na svom mjestu ili ne?“ Skarpa: „Ovdje se radi o slobodi Crkve. Ostajem na ovom mjestu, jer mi u ovom može zapovijedati samo sv. Stolica...“

29. aprila 1920. kod ribarnice kasno navečer zadimila je jedna torpiljarka. To je bio znak, da će netko odmagliti. Noću opkoliše vojnici Skarpin stan, rastaviše silom vratnice i zgrabiše staroga kapil. vikara Skarpa. On je protestirao. Osvanuo je u rodnom Starigradu. Sutradan bio je interniran i njegov tajnik na Visovac. Skarpa je bilo naredeno, da se svaki dan prijavi karabinijerima. Toga nije nikad učinio. Kad je jednom podigao glas proti tome („Uh, tako ti bora!), i oni su smatrali, da je najbolje mučati.

Okupacija je svršila.... 19. lipnja 1921. bijaše šibenska katedrala prepuna predstavnika civilnih i voj-

nih vlasti, društava, korporacija i građanstva, da napokon iz sve duše zapjevaju: „Tebe Boga hvalimo!“ I diže se na besjedište visoki starac Skarpa, a kome je vrijeme i borba u životu utisla u lice karakteristične brazgotine, pa drhtavim glasom i suzna oka poviče: „Narode! Došlo je sunce i na naša vrata. Stekmo zlatnu slobodu. Mi smo u Jugoslaviji iz harna srca kličem: Slava Boga na na visini!“ Zatim ispjeva epopeju našem neumrlom borcu-narodu, njegovim junacima i njegovoj nadi u slobodu. Pri knezu reče: „Ljubimo Boga i domovinu! Budimo vjerni dinastiji Karadorđević!“ I završi: „Bože pravde, Ti, što spase od propasti dosad nas, čuj i odsad naše glase i odsad nam budi spas!“

Vrijeme okupacije bilo je vrijeme kušnje, pa je trebalo da na čelu biskupije bude jaki karakter pok. Vicko Skarpa. On je dao svijetli primjer kao svećenik i rodoljub.

Slava mu!

D. K. Stošić

Radi ukidanja škole u Barbatu (na Pagu) došlo je malne do ki vi. Tamošnja škola nalazi se naime u derutnom stanju, pa učitelj nije mogao da vrši svoju dužnost. Zato je sada određeno, da škola bude u Metinjima. No barbatci su se aprotivili, da bi metinjci uzeli klupe. Od toga došlo do malih izgre-da. Bilo što bilo, to pitanje moglo se ure-diti početkom školske godine, a ne za toli-ko vremena zanemariću to pitanje, da djeca tako izgube cio jedan semestar. Na kolo-salni nemar i zarostavljanje naših škola na Pagu, kao i na nezadək školstva krivijom školskih vlasti opet ćemo se povratiti.

Stražar s Jadrana.

MURTER, 28. veljače 1927.
Zabava Ortova i Orlica. 27. t. m. j. naš Hrv. Kat. Orao i Hrv. Kat. Orlica priredili su vrlo zabavno veče sa biranim i šaljivim programom. Gospina kuća bila je dup-kom puna braće i sestara te prijatelja or-lovske misli. U prvom dijelu predsjednik H. K. Orlo brać šimat biravim riječima otvorio je zabavu. Slijedio su vježbe čta-stvo za 1927., pak razne deklamacije i vrlo uspješna šalo-igra „Lula“. Tu su braća Orlo-vi pokazali, da imaju smisla i za veče pot-hvate, jer su sve uloge bile baš majstorski izvedene. U drugom dijelu zabave iznena-dile su nas sestre Orlice s raznim simbo-ličnim vježbama, kao „Žetelice“, „Mlada sam Hrvatica“, „Dignite Orli“. Sve je izve-deno s lijepom elegancijom i finoćom. Vrlo dobro je uspjela i šalo-igra „Kažnjena oho-lost“, koju su uz burni smijeh i pljeskanje izvele naše vrijedne i zauzete naraštajke. Orlovski pjev. zbor skladno je zatim otje-vaio „Orlovsku himnu“. Tad su svi ustali, pak cijela dvorana prihvaća i pjeva omil-jelu himnu. Zabava je zaključena tom-bolom. Tom prigodom mnogi se iznena-diše zgodno pripravljenim darovima. U 9 sati večer zabava je zaključena te svi po-

niješe kući lijepih utisaka s ove uistinu u-spijele i zdrave zabave.

Smrt. 5 t. m. j. smrt nam je otela iz brat-skoga zagrljaja vrijednog i zasrtnog člana brata Saptinela Miha. Braća Orlovi i sestre Orlice priredile su lijep sprovod. Dobri Miho, počivaj saš pravdnika i na nebesima molj za naš orlovski pokret!

Orao.

BANJEVCI, 26. veljače 1927.

Sastanak Hrv. Pučke Stranke.

13. t. m. j. održan je u našem mjestu pouzdanj sastanak HPS u kući našga pri-staše Bože Savića. Sa zadovoljstvom smo konstatali, da broj naših pristaša u mjestu neprestano raste. Na izborima za oblasnu skupštinu od 186 upisanih glasača glasalo ih je samo 98, a od toga je palo za HPS 67 glasova. Veseli nas silan porast naših pristaša u čitavoj državi, pa s pouzdanjem gledamo u bolju budućnost. Na koncu nam je blagajnik Ante Savić Ive-škina protumačio naš program.

Toma Polegubić predsjednik.

MALI OGLASNIK.

MLADIĆ neozženjen, sasvim zdrav, s dobrim u-spjehom apsolvirao pučku školu, po-znaje dobro u pismu i govoru: srp-sko-hrvatski, talijanski, uz to savršeno engleski, francuski i španjolski, traži namještenje. Za potanje oba-vijesti obratiti se Upravi lista.

TRIFRULE (flauta) u dobrom stanju na prodaju su za Din 800. Reflektanti neka se obrate Upravi lista.

Udruženje Trgovaca Industrijalaca i Obrtnika sa Sjevernu Dalmaciju u Šibeniku.

Br. 41/27.

OBJAVA!

Pozivlju se p. n. gg. članovi U-druženja, da pristupe na redovitu glavnu skupštinu, koja će se održati dne 13 ožujka t. g. u 10 sati p. podne u prostorijama „Filharmoni-čkog društva“ sa sljedećim dnevnim redom:

- 1). Pozdrav predsjednika.
 - 2). Izvještaj tajnika.
 - 3). Izvještaj blagajnika.
 - 4). Podjela apsolutorija staroj u-pravi.
 - 5). Otpust stare uprave.
 - 6). Branje nove uprave.
 - 7). Slučajnosti.
- U Šibeniku, 26. II. 1927.

Predsjednik **VLADIMIR KULIĆ** Tajnik **IVAN ŽAJA.**

DELFIN **POKUŠTVO**

ZA GOTOVO I NA OTPLATU
KOD TRGOVINE POKUŠTVA
I TAPETARIJE
RIKARD DELFIN - ŠIBENIK
VELIKI IZBOR OKVIRA

Vodeća svetska marka original francuska
„ECLAIR — VERMOREL“
PERONOSPORA PRSKALICE

General zastup-stvo i stovarište za cijelu Kralje-vinu SHS

Bogato snabdje-veno skladište svim sastavnim dijelk vima.

„BARZEL“
Subotica.

trgovina gvoždem prometno d. d.
Na veliko! — — — Na malo!

Gospodarska Štedionica u Splitu

Rimska ulica 3. (kod Peristila).

Telefon Br. 363.

Podružni- ca u **Makarskoj**

Najveći Dalmatinski zavod na zadružnom temelju.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

Obavlja sve bankovne poslove najkulantnije. Kupuje devize i valute uz najpovoljniji dnevni tečaj.

U Australiju za Lira šterlinga 28.-
U Južnu Ameriku za Lira šterlinga 19.-
otprema Agencija **JOSIP JADRONJA — ŠIBENIK**
Tražite upute.

Vlasnik, izdavalatelj i odgovorni urednik: **Ante Erga.** — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (Predstavnici: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

12. Bečki medjunarodni sajam
13.-19. marta 1927. — (Tehnički sajam 13.-19. III.)

Medjunarodna Automobilska i Motociklistička Izložba.
Specijalna Poljačka Izložba.
Tehničke novosti i izumi! — Reklamna izložba!
Poljodjelska izložba — „Domaća životinja“ (izložba za držanje i njegu životinja)
Izložba hraniva i hranidbenih sredstava.

Visum nepotreban. Sa iskaznicom Sajma (Messeausweis) i putnicom slobodan prelaz granice u Austriju. Znatni popust na jugosl., mađar., čehoslov. i austrijskim željeznicama na Dunavu i Jadranskim brodovima. Mađarski prelazni visum dobiva se kod prelaza granica. Visum za proputovanje Č.S.R. nepotreban. — Iskaznica Sajma dobiva se uz cijenu od Din 40.- kod:

Wiener Messe A. G. Wien VII.
kao i kod počasnih zastupnika u Splitu: Austrijski konzulat (Dr. Josip Beroš)
„ Putnik dd., društvo za saobraćaj putnika i turista.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani
Podružnica Šibenik.

VLASTITA ZGRADA — — —
UL. KRALJA TOMISLAVA 108

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67

Podružnice: **CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.**
Ispostava: **BLED.**

Dionička glavnica i prićuva preko Din. 16.000.000.
Ulošci nad Din. 250.000.000 — — — — — **Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.**

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAĆUJE NAJPOVOLJNIIJE.
OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOĆNO I BRZO.